

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ГЛУХІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА

ПАВЛОВА ОЛЕНА ГЕННАДІЇВНА

УДК 378.015.3:373.3.011.3-051 (043.3)

**ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ
МОТИВАЦІЇ ДО ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У МАЙБУТНІХ
УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ**

13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

ГЛУХІВ – 2019

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано в Українській інженерно-педагогічній академії, КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, Міністерство освіти і науки України

Науковий керівник – кандидат педагогічних наук, доцент
Беляєв Сергій Борисович,
Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, професор кафедри педагогіки, психології та менеджменту.

Офіційні опоненти: доктор педагогічних наук, професор,
дійсний член НАПН України
Вашуленко Микола Самійлович,
Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка, професор кафедри теорії та методики початкової освіти;

кандидат педагогічних наук
Юрченко Оксана Михайлівна,
Конотопська спеціалізована школа I–III ступенів № 3, заступник директора з навчально-виховної роботи, учитель початкових класів.

Захист відбудеться «16» травня 2019 р. о 14.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 56.146.01 у Глухівському національному педагогічному університеті імені Олександра Довженка за адресою: вул. Києво-Московська, 24, м. Глухів, Сумська обл., 41400.

Із дисертацією можна ознайомитися в бібліотеці Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка за адресою: вул. Києво-Московська, 24, м. Глухів, Сумська обл., 41400.

Автореферат розіслано «16» квітня 2019 року.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

Н. М. Ткаченко

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Обґрунтування вибору теми дослідження. На сучасному етапі розвитку суспільства, науки й техніки висуваються дедалі вищі вимоги до фахівців будь-якої галузі. Це питання актуалізується в аспекті підготовки спеціалістів, які з огляду на особливості своєї професії максимально наближені до життєдіяльності людини. Передусім це стосується випускників педагогічних закладів вищої освіти, зокрема майбутніх учителів початкових класів.

У період навчання у вищій школі закладаються основи професіоналізму, формується потреба і готовність до неперервної самоосвіти в умовах, що постійно змінюються. Відтак постає необхідність виявлення педагогічних умов, які забезпечують становлення суб'єктності, стимулюють готовність до постійного професійно орієнтованого саморозвитку і потребу в ньому. Одним із ключових напрямів оптимізації особистісно-професійного розвитку майбутнього вчителя є формування в нього професійної мотивації до педагогічної діяльності. Мотивація є внутрішньою рушійною силою професійного самовизначення студента, його саморозвитку і самореалізації в професійно-педагогічній сфері. Випускник педагогічного ЗВО повинен мати стійку професійну мотивацію, яка забезпечує здатність до професійно орієнтованого саморозвитку і спрямованість на педагогічну діяльність.

Актуальність проблеми формування професійної мотивації підтверджена чинними державними документами, а саме: Національною стратегією розвитку освіти в Україні на період до 2021 року (2013 р.), Концепцією реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (2017 р.), Законом України «Про освіту» (2017 р.). Концепція «Нова українська школа», метою є «забезпечення проведення докорінної та системної реформи загальної середньої освіти» у декількох напрямках, серед яких «підвищення мотивації вчителя..., надання академічної свободи та стимулювання до професійного зростання», засвідчує гостроту означеної проблеми.

Зниження престижу професії вчителя початкових класів відповідно до сучасних соціальних настроїв та умов значно ускладнює його професійну підготовку. Результати психолого-педагогічних досліджень із цієї проблеми та врахування досвіду засвідчують, що значна частина випускників за спеціальністю 013 Початкова освіта надає перевагу іншій сфері діяльності, не пов'язаній із учителюванням, або повертається знову на етап професійного самовизначення. Причини цього вбачаємо в зовнішній негативній мотивації та соціальному впливі, а саме: соціальній незахищеності, низькій заробітній платні, високому рівні вимог з боку батьків, великій відповідальності, низькому статусі вчителів у сучасному суспільстві тощо.

Отже, опанування майбутньої професії необхідно розглядати не як самоціль, а як одну з основ професійно-педагогічної освіти, організація і

зміст якої забезпечують формування мотивації до професійно-педагогічної діяльності, що сприяє професійному становленню майбутніх фахівців.

Загальні питання організації навчання та професійної педагогічної підготовки в умовах закладу вищої освіти розглянуто в роботах Р. Асадуліна, А. Вербицького, В. Курок, П. Лузана, І. Підласого, А. Простякова, С. Рудишина, В. Сластьоніна та ін., професійну підготовку майбутніх учителів початкових класів студіювали В. Бадер, Л. Бірюк, М. Вашуленко, О. Суховірський, О. Юрченко, Т. Ульяницька та ін.

Дослідження мотивів, мотивації, розроблення поняттєво-термінологічного апарату мотивації як психологічного феномену, визначення її структурних компонентів висвітлено в розвідках таких учених, як В. Асеев, Дж. Аткінсон, В. Леонтєв, О. Леонтєв, Б. Ломов, В. М'ясищев, А. Маслоу, С. Рубінштейн, Д. Узнадзе та ін.; психологічні механізми мотивації розглядали В. Вілюнас, Є. Іллін, Д. Леонтєв, О. Леонтєв, М. Магомед-Еміне та ін.; проблему мотивації поведінки і формування особистості вивчали В. Асеев, Л. Божович, А. Радугін, П. Якобсон та ін.; формування й розвиток мотивації студентів досліджено в працях Л. Божовича, О. Гребенюка, Є. Климова, А. Кривоногової, А. Маркової, О. Суислової, А. Штейнмеца та ін.

Результати вивчення власне професійної мотивації, ієрархії професійних мотивів, взаємовпливу окремих мотиваційних компонентів представлені в доробках таких науковців, як В. Арнаутов, А. Вербицький, О. Гребенюк, Т. Гребенюк, Н. Кузьміна, М. Сергеев та ін. Динаміку мотивації особистості на різних етапах професійної підготовки досліджували О. Бірюк, А. Ступнікова та ін. У працях Л. Головей, Є. Климова, В. Сластьоніна, О. Суислової та інших професійну мотивацію внесено до структури професійної спрямованості студента. Проблематикою особливостей формування професійної мотивації студентів педагогічного ЗВО займалися В. Володько, Є. Рогов, В. Сластьонін та ін. Важливість ціннісного ставлення в процесі формування професійної мотивації відзначають В. Карнаухов, Е. Кузьміна, Ю. Лязіна, Г. Печерська, І. Червінська та ін. Особливості формування професійної мотивації майбутніх учителів початкової школи репрезентовано в працях А. Говдош, Л. Кацової, І. Онищенко, С. Пазухіної, Т. Ульяницької та ін.

Визнаючи високу наукову значущість проведених досліджень, водночас констатуємо недостатній теоретичний і практичний рівень розроблення педагогічних умов формування в майбутніх учителів початкових класів професійної мотивації до педагогічної діяльності.

Актуальність проблеми дослідження підтверджена наявністю суперечностей:

- між високими вимогами до вчителя, зумовленими рівнем розвитку сучасного суспільства і науки, й занепадом престижу, соціального статусу педагогічної професії;
- між об'єктивною потребою суспільства у висококваліфікованих учителях початкової ланки загальноосвітньої школи, здатних реалізувати

особистісний потенціал в умовах школи нового типу, і відсутністю стійкої професійної мотивації у випускників педагогічних ЗВО;

– між соціальними потребами в підготовці педагогічних кадрів для нової української школи та недостатньою розробленістю системи професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів нової генерації;

– потребою в удосконаленні системи професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів в аспекті формування в них професійної мотивації та недостатньою розробленістю ефективних механізмів здійснення такої підготовки.

Актуальність проблеми, її недостатня розробленість, теоретична і практична значущість, а також необхідність подолання окреслених суперечностей зумовили вибір теми дослідження **«Педагогічні умови формування професійної мотивації до педагогічної діяльності у майбутніх учителів початкових класів»**.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертацію виконано відповідно до плану науково-дослідної роботи Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради в межах науково-дослідних тем «Організаційно-методичні засади підготовки вчителя до сучасної школи XXI століття у контексті інтеграції України в європейський простір», «Реалізація системи фахової підготовки в умовах інноваційного освітнього середовища вищого педагогічного навчального закладу» (номер державної реєстрації 0117U007459).

Тему затверджено на засіданні науково-технічної ради Української інженерно-педагогічної академії (протокол № 1 від 09.09.2014 р.) й узгоджено в Раді з координації наукових досліджень у галузі педагогіки та психології в Україні (протокол № 7 від 30.09.2014 р.).

Мета дослідження полягає у розробленні педагогічних умов формування професійної мотивації до педагогічної діяльності в студентів ЗВО в процесі здобуття кваліфікації «вчитель початкової школи».

Мета обумовила необхідність вирішення таких **завдань**:

1. Проаналізувати стан розробленості проблеми формування професійної мотивації до педагогічної діяльності в майбутніх учителів початкових класів.

2. Уточнити сутність поняття «професійна мотивація до педагогічної діяльності майбутніх учителів початкових класів» та окреслити її структуру; визначити критерії, показники та характеризувати рівні сформованості професійної мотивації до педагогічної діяльності в майбутніх учителів початкових класів.

3. Виявити і теоретично обґрунтувати педагогічні умови формування професійної мотивації до педагогічної діяльності в майбутніх учителів початкових класів.

4. Розробити модель і методику формування професійної мотивації до педагогічної діяльності в майбутніх учителів початкових класів.

5. Експериментально перевірити ефективність визначених педагогічних умов формування професійної мотивації до педагогічної діяльності в майбутніх учителів початкових класів.

Об'єкт дослідження – професійна підготовка майбутніх учителів початкових класів.

Предмет дослідження – педагогічні умови формування професійної мотивації до педагогічної діяльності в майбутніх учителів початкових класів.

Для вирішення поставлених завдань застосовувано такі **методи дослідження**:

– *теоретичні* – аналіз психолого-педагогічної та науково-методичної літератури з проблеми дослідження з метою визначення напрямів наукового пошуку та уточнення поняттєво-категоріального апарату; порівняння, зіставлення і систематизація різних поглядів на досліджувану проблему з метою вивчення стану розвитку теоретичних і практичних підходів щодо формування професійної мотивації до педагогічної діяльності в майбутніх учителів початкових класів; моделювання для розроблення моделі формування професійної мотивації до педагогічної діяльності в майбутніх учителів початкових класів;

– *емпіричні* – педагогічний експеримент для перевірки ефективності обґрунтованих педагогічних умов формування професійної мотивації до педагогічної діяльності в майбутніх учителів початкових класів; опитування, анкетування, педагогічне спостереження за навчально-практичною діяльністю студентів, аналіз розв'язання педагогічних ситуацій з метою виявлення стану сформованості професійної мотивації до педагогічної діяльності в майбутніх учителів початкових класів;

– *статистичні* – методи математичної статистики з метою оцінювання результатів педагогічного експерименту з погляду їх достовірності.

Наукова новизна й теоретична значущість дослідження полягає в тому, що *вперше*:

– виявлено, теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено педагогічні умови формування в студентів професійної мотивації до педагогічної діяльності: удосконалення змісту дисциплін професійно орієнтованої підготовки майбутніх учителів початкових класів; забезпечення психолого-педагогічної підтримки майбутніх учителів початкових класів у процесі їхнього професійного становлення; аксіологізація професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів у закладах вищої освіти;

– розроблено структурно-функціональну модель формування професійної мотивації студентів до педагогічної діяльності в процесі опанування професії вчителя початкових класів, яка складається з чотирьох блоків: цільового (мета, завдання, методологічні підходи,), змістового (теоретичний, практичний модулі, педагогічна практика, компоненти

професійної мотивації, професійні знання, уміння й навички), організаційно-діяльнісного (етапи формування професійної мотивації, педагогічні умови, методичні компоненти), оцінно-результативного (критерії, показники, рівні сформованості професійної мотивації та очікуваний результат);

– розроблено методику формування професійної мотивації до педагогічної діяльності в майбутніх учителів початкових класів, що реалізується протягом чотирьох етапів (адаптаційного, актуалізаційного, інтенсифікаційного, рефлексивного);

уточнено:

– сутність професійної мотивації до педагогічної діяльності в майбутніх учителів початкових класів та її структуру; уточнення полягає в дефініюванні поняття та виокремленні її компонентів (пізнавального, потребового, особистісного);

– критерії (пізнавальний, потребовий, особистісний), показники та рівні (початковий, достатній, високий) сформованості професійної мотивації до педагогічної діяльності в майбутніх учителів початкових класів;

удосконалено:

– зміст та навчально-методичне забезпечення формування професійної мотивації до педагогічної діяльності в майбутніх учителів початкових класів; удосконалення полягає в доповненні професійної підготовки зазначених фахівців мотиваційним складником, використанні активних і рефлексивних методів, методів залучення до майбутньої професії, формування, розвитку та інтенсифікації мотивації, упровадження проекту «Під мікроскопом» під час проходження педагогічної практики в школі;

подальшого розвитку набули:

– теоретичні й методичні аспекти професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів у сучасних умовах.

Практичне значення одержаних результатів полягає у доповненні навчально-методичного забезпечення дисциплін професійної підготовки «Педагогіка», «Методика виховної роботи», «Основи педагогічної майстерності», розробленні і впровадженні тренінгів, тематичних розробок годин спілкування, завдань до педагогічної практики в школі (проект «Під мікроскопом», портфоліо «Творча лабораторія»), діагностичного інструментарію для визначення рівня сформованості професійної мотивації до педагогічної діяльності в майбутніх учителів початкових класів.

Результати дослідження можуть бути використані для подальшого вдосконалення професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів.

Результати дослідження *впроваджено* в освітній процес Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради (довідка № 01-13/804 від 05.12.2018 р.), Комунального закладу «Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» (довідка № 370 від 03.12.2018 р.), Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії (довідка № 581 від 04.12.2018 р.), Державного вищого навчального закладу

«Донбаський державний педагогічний університет» (довідка № 68-18-964 від 06.12.2018 р.), Красноградського коледжу Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради (довідка № 296 від 04.12.2018 р.), Балаклійської філії Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради (довідка № 01-12/187 від 12.12.2018 р.).

Особистий внесок здобувача. Наукові положення, висновки й рекомендації, винесені на захист, здобуто автором самостійно й одноосібно. У науковій праці, підготовленій та опублікованій у співавторстві [16], дисертантові належить розроблення п'яти тем посібника (1. Виховна робота в школі. 2. Методи, прийоми та організаційні форми виховної роботи. 3. Планування виховної роботи. 4. Методика підготовки та проведення виховної години. 5. Спостереження і аналіз виховних заходів).

Апробація результатів дисертації. Основні результати дослідження доповідалися й обговорювалися на науково-практичних конференціях різного рівня, зокрема:

– *міжнародних* – «Становлення і розвиток педагогіки» (м. Харків, 2018 р.), «Психологія та педагогіка: необхідність впливу науки на розвиток практики в Україні» (м. Львів, 2018 р.), «Інноваційні наукові дослідження у сфері педагогічних та психологічних наук» (м. Київ, 2018 р.), «Педагогіка і психологія: напрями та тенденції розвитку в Україні та світі» (м. Одеса, 2018 р.), «Підготовка фахівців у сфері освіти та освітнього менеджменту: європейський вимір» (м. Черкаси, 20018 р.);

– *всеукраїнських* – «Розвиток виховної роботи у сучасному вищому навчальному закладі: змістові домінанти та тенденції» (м. Харків, 2016 р.), «Актуальні проблеми підготовки сучасного педагога: теорія, історія, практика» (м. Умань, 2018 р.);

– *міжвузівських* – «Цивілізаційний поступ сучасної освіти і науки» (м. Харків, 2011 р.).

Публікації. За результатами дослідження автором опубліковано 16 наукових праць (15 із яких одноосібно), у тому числі 6 статей у наукових фахових виданнях України з педагогічних наук, 4 з яких унесено до міжнародних наукометричних баз даних, 2 статті в періодичних виданнях інших держав, 7 публікацій у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій, 1 навчальний посібник.

Структура і обсяг роботи. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел (423 найменувань, з них 6 іноземними мовами) та 14 додатків на 44 сторінках. Загальний обсяг дисертації – 299 сторінок, із яких основного тексту – 190 сторінок. Робота містить 26 таблиць, 15 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дисертації, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет і методи дослідження, розкрито наукову новизну і практичне значення отриманих результатів, представлено відомості про апробацію та впровадження результатів роботи, публікації, структуру та обсяг дисертації.

У першому розділі – **«Формування професійної мотивації до педагогічної діяльності у майбутніх учителів початкових класів як педагогічна проблема»** – на основі аналізу психолого-педагогічної та науково-методичної літератури схарактеризовано стан розробленості проблеми формування професійної мотивації в майбутніх учителів початкових класів; з'ясовано сутність та структуру професійної мотивації до педагогічної діяльності в майбутніх учителів початкових класів; уточнено критерії, показники та рівні її сформованості.

Складність явищ, до яких належать мотивація і мотиви, неповнота їх осмислення спричиняють постійний науковий інтерес до них. Формування професійної мотивації особистості до педагогічної діяльності в процесі професійної підготовки в педагогічному закладі вищої освіти – це полінаукова проблема, оскільки її дослідження відбувається на перетині декількох наук: філософії, педагогіки, психології та теорії й методики професійної освіти.

Теоретичний аналіз наукових джерел засвідчив, що завдяки науковим працям видатних учених ХХ ст. створена фундаментальна база для вирішення проблеми формування мотивації до діяльності, яка була доповнена розвідками сучасних науковців (Д. Аткінсон, Л. Божович, В. Вілсонас, Є. Іллін, В. Леонт'єв, О. Леонт'єв, М. Магомед-Еміне, А. Маркова, А. Маслоу, В. М'ясищев, С. Рубінштейн, Х. Хекхаузен, П. Якобсон та ін.). Результати огляду сучасних психолого-педагогічних наукових досліджень професійної мотивації (А. Вербицький, О. Гребенюк, Т. Гребенюк, Є. Климов, Н. Кузьміна, О. Пінська та ін.), особливостей формування професійної мотивації в студентів педагогічних закладів вищої освіти загалом (В. Володько, Є. Рогов, В. Сластьонін та ін.) та майбутніх учителів початкових класів зокрема (А. Говдош, І. Онищенко та ін.), засвідчують, що попри наявні наукові концепції та технології, проблема формування професійної мотивації до педагогічної діяльності в майбутніх учителів початкових класів не знайшла належного обґрунтування.

Ураховуючи мотиваційну структуру особистості, механізми вибору виду діяльності та її ефективність, зміст професійної підготовки й об'єктивні особливості професії вчителя початкової ланки, *професійну мотивацію до педагогічної діяльності майбутніх учителів початкових класів* потрактуємо як усвідомлене прагнення до професійної самореалізації, ефективної професійної діяльності на основі фахової самоідентифікації.

Структуру професійної мотивації, що ґрунтується на об'єктивно значущих мотивах успішного опанування професії та безпосередньої професійної діяльності, визначаємо як поєднання взаємозалежних компонентів: пізнавального, потребового та особистісного. *Пізнавальний компонент* характеризується спрямованістю на оволодіння змістом дисциплін та способами навчально-практичних дій, наявністю пізнавального інтересу і прагнення досягти успіху в професійній діяльності. *Потребовий компонент* відображає прагнення до гармонізації особистих потреб та професійних вимог як результат усвідомлення соціальних очікувань від майбутньої професійної діяльності; наявність потреби в максимальному розвитку власних можливостей і самореалізації, самовираженні в професійно-педагогічному середовищі. *Особистісний компонент* виявляється в ціннісній спрямованості особистості; здатності до самоаналізу, самовдосконалення, саморозвитку; наявності педагогічних схильностей і здібностей.

Відповідно до структури професійної мотивації до педагогічної діяльності майбутніх учителів початкових класів було визначено *критерії, показники* (*пізнавальний*: прагнення до оволодіння новими знаннями в професійній сфері, пізнавальний інтерес, прагнення досягти успіху в професійній діяльності; *потребовий*: рівень самоактуалізації особистості, усвідомлення соціальних очікувань від майбутньої професійної діяльності, гармонізація особистих потреб та професійних вимог; *особистісний*: прагнення до саморозвитку та самоосвіти, наявність педагогічних схильностей і здібностей, система ціннісних орієнтацій майбутнього фахівця) та *рівні* її сформованості (високий, достатній, початковий).

У другому розділі – **«Теоретико-методичні засади формування професійної мотивації до педагогічної діяльності у майбутніх учителів початкових класів»** – визначено й теоретично обґрунтовано педагогічні умови, спроектовано структурно-функціональну модель та розроблено методику формування професійної мотивації до педагогічної діяльності в майбутніх учителів початкових класів.

Систематизація та узагальнення результатів аналізу наукових досліджень, урахування специфіки професійної підготовки студентів за спеціальністю 013 Початкова освіта дали змогу визначити педагогічні умови формування професійної мотивації до педагогічної діяльності в майбутніх учителів початкових класів, а саме: удосконалення змісту дисциплін професійно орієнтованої підготовки майбутніх учителів початкових класів; забезпечення психолого-педагогічної підтримки майбутніх учителів початкових класів у процесі їхнього професійного становлення; аксіологізація професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів у закладах вищої освіти.

Видокремлення першої педагогічної умови – *удосконалення змісту дисциплін професійно орієнтованої підготовки майбутніх учителів початкових класів* – зумовлено тим, що вивчення дисциплін циклу

професійної підготовки має створювати стійку теоретико-практичну основу, забезпечувати усвідомленість студентом особливостей обраного фаху та власних потреб і можливостей щодо його опанування. Утілення цієї умови передбачає підсилення мотиваційного спрямування та вдосконалення змісту фахових навчальних дисциплін («Педагогіка», «Методика виховної роботи», «Основи педагогічної майстерності»).

Реалізація другої педагогічної умови – *забезпечення психолого-педагогічної підтримки майбутніх учителів початкових класів у процесі їхнього професійного становлення* – полягає в оптимальному розвитку кожного студента, його індивідуальності (здібностей, інтересів, схильностей) під час навчання в закладі вищої освіти на основі психолого-педагогічного супроводу. Проведення тренінгів, годин спілкування, консультативної підтримки та організаційно-профілактичних заходів, у процесі яких надається допомога особистості в її самопізнанні, адекватній самооцінці, адаптації до нових умов навчання та реалій майбутньої професійної діяльності, подоланні кризових ситуацій, досягненні емоційної стійкості, сприянні безперервному особистісному зростанню і саморозвитку, педагогічній корекції, уможливить формування стійкої професійної мотивації.

Необхідність забезпечення третьої педагогічної умови – *аксіологізація професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів у закладах вищої освіти* – зумовлена тим, що сформоване ціннісне ставлення може набувати ролі рушійного, спонукального фактора професійної ідентифікації та самовдосконалення, усуваючи зовнішній вплив. Утілення визначеної педагогічної умови передбачає організацію та проведення зустрічей-презентацій педагогічного досвіду визнаних учителів початкових класів, реалізацію під час проходження майбутніми фахівцями педагогічної практики у школі проєкту «Під мікроскопом», під час якого студенти спостерігали за роботою вчителя початкової школи, систематизуючи результати своєї роботи в щоденнику спостережень із подальшим розробленням власного портфоліо «Творча лабораторія» за такими розділами: «Банк ідей», «Література», «Періодика», «Відео- та фонотека», «Наочність (картини, малюнки, слайди, фотокартки тощо)», «Інноваційний педагогічний досвід».

У процесі наукового пошуку спроектовано *структурно-функціональну модель* формування професійної мотивації до педагогічної діяльності в майбутніх учителів початкових класів у процесі здобуття професії (рис. 1). Розроблена структурно-функціональна модель охоплює чотири блоки: цільовий, змістовий, організаційно-діяльнісний, оцінно-результативний.

Цільовий блок містить мету, завдання та репрезентує методологічні підходи (особистісно орієнтований, діяльнісний, аксіологічний).

Змістовий блок відображає взаємозв'язок теоретичного, практичного модулів та педагогічної практики в процесі формування компонентів професійної мотивації (пізнавального, потребового, особистісного) під час навчання в ЗВО.

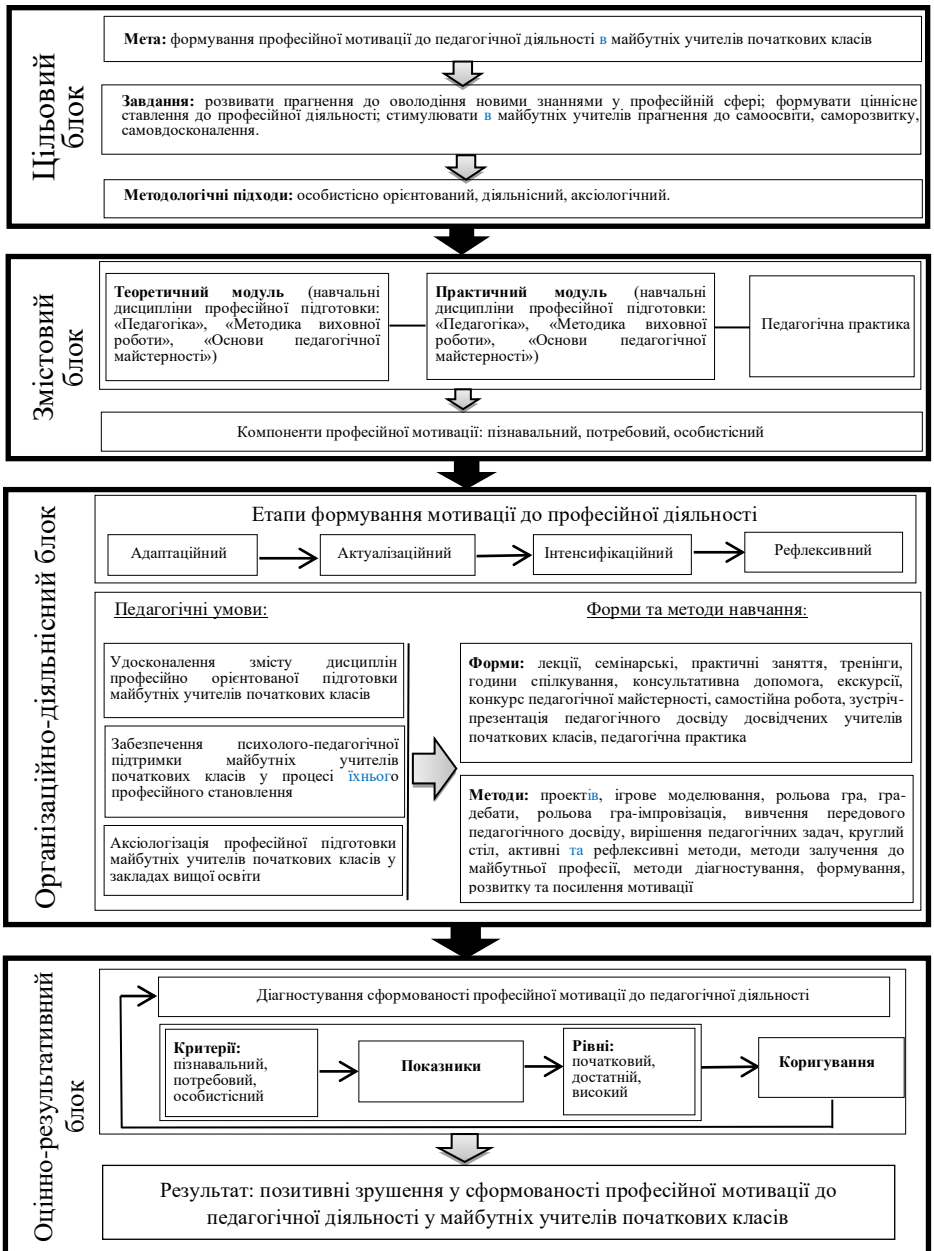

Рис. 1. Модель формування професійної мотивації до педагогічної діяльності в майбутніх учителів початкових класів

Організаційно-діяльнісний блок охоплює етапи формування професійної мотивації (адаптаційний, актуалізаційний, інтенсифікаційний, рефлексивний), педагогічні умови та методичні компоненти (*форми*: лекції, семінарські й практичні заняття, тренінги, години спілкування, консультативна допомога, екскурсії, конкурс педагогічної майстерності, самостійна робота, зустріч-презентація педагогічного досвіду, педагогічна практика; *методи*: проєктів, ігрове моделювання, рольова гра, гра-дебати, рольова гра-імпровізація, вивчення передового педагогічного досвіду, вирішення педагогічних задач, круглий стіл).

Оцінно-результативний блок відображає систему критеріїв, показників, рівнів, потребу в коригуванні, що вможливить оцінювання рівня сформованості професійної мотивації.

Розроблено методику формування професійної мотивації до педагогічної діяльності в майбутніх учителів початкових класів, спрямовану на вдосконалення системи їхньої професійної підготовки, що передбачає реалізацію програми поетапного формування професійної мотивації з урахуванням особливостей освітнього середовища педагогічного ЗВО. Основна частина програми втілюється під час лекційних, практичних та семінарських занять із дисциплін професійного спрямування («Педагогіка», «Методика виховної роботи», «Основи педагогічної майстерності») та педагогічної практики в школі, а також передбачає організаційно-профілактичні заходи, тренінги та різні напрями діяльності куратора академічної групи.

У третьому розділі – **«Експериментальна перевірка дієвості педагогічних умов формування професійної мотивації до педагогічної діяльності у майбутніх учителів початкових класів»** – схарактеризовано особливості організації і результати експериментального дослідження щодо перевірки ефективності педагогічних умов та моделі формування професійної мотивації до педагогічної діяльності в майбутніх учителів початкових класів.

Дослідно-експериментальна робота проводилася в природних умовах освітнього процесу на базі Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії та Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет» серед студентів денної форми навчання спеціальності 013 Початкова освіта в період з 2014 р. до 2018 р. В експерименті взяли участь студенти 1-го (356 осіб) та 4-го (141 особа) курсів. З першокурсників було сформовано експериментальну (ЕГ) та контрольну (КГ1) групи. Вони навчалися за однією спеціальністю, з приблизно однаковим розподілом годин між навчальними дисциплінами і за даними констатувального зрізу мали подібні результати.

Відповідно до аналізу психолого-педагогічних досліджень, де засвідчено значне зниження професійної мотивації в майбутніх учителів протягом навчання в педагогічному закладі вищої освіти, з метою

підтвердження необхідності цілеспрямованої діяльності щодо формування професійної мотивації в майбутніх учителів початкових класів нами було сформовано другу контрольну групу (КГ2) зі студентів 4-го курсу (141 особа). Такий вибір зумовлений тим, що саме на цьому етапі навчання в ЗВО відбувається переосмислення студентом себе як суб'єкта професійної діяльності, у зв'язку з чим загострюється проблема професійної мотивації.

З метою проведення дослідно-експериментальної роботи було розроблено діагностичний інструментарій, що охоплює: адаптовану методику «Діагностика навчальної мотивації студентів» (А. Реан, В. Якунін); тест для діагностування рівня розвитку пізнавального інтересу; методику «Діагностика особистості на мотивацію до успіху» (Т. Елерс); самоактуалізаційний тест (САМОАЛ) (Л. Гозлин, Ю. Альошина, М. Загіко, М. Кроз); спостереження; методику незакінчених речень («Я майбутній учитель початкових класів, а це значить...»); методику вивчення статусів професійної ідентичності (А. Азбель, А. Грецова); методику «Оцінка здібностей до саморозвитку та самоосвіти» (В. Андрєєва); методику «Педагогічні ситуації» (Р. Немов); методику «Ціннісні орієнтації» (М. Рокич).

Результати *констатувального етапу експерименту* засвідчили, що в студентів ЕГ та КГ1 виявлено широкий пізнавальний інтерес, якому поступається професійна мотивація; педагогічна професія для більшості з них не є пріоритетною життєвою цінністю; у КГ2 сфера інтересів значної кількості студентів не пов'язана з педагогічною діяльністю, що є свідченням того, що студенти протягом навчання втрачають бажання працювати за обраною професією. Практично в половині (46 %) студентів КГ2 професійна мотивація сформована на низькому рівні, тоді як студенти ЕГ та КГ1 переважно (44 % та 43 % відповідно) виявили достатній рівень.

Формувальний етап експерименту був спрямований на забезпечення виявлених педагогічних умов формування професійної мотивації до педагогічної діяльності в майбутніх учителів початкових класів, апробацію розробленої структурно-функціональної моделі та методики в експериментальній групі.

Контрольна стадія експерименту передбачала визначення рівня сформованості професійної мотивації до педагогічної діяльності в майбутніх учителів початкових класів на основі діагностичного комплексу; здійснено аналіз результатів отриманих експериментальних даних; сформульовано загальні висновки. Результати експериментальної роботи представлено в таблиці 1.

Таблиця 1

Динаміка рівнів сформованості компонентів професійної мотивації до педагогічної діяльності в майбутніх учителів початкових класів (у%)

Компоненти	Рівні	ЕГ		Приріст	КГ		Приріст
		Конст.	Контр.		Конст.	Контр.	
пізнавальний	високий	26	32	6	27	17	-10
	достатній	40	55	15	39	34	-5
	початковий	34	13	-21	34	49	15
потребовий	високий	15	22	7	14	15	1
	достатній	45	66	21	47	48	1
	початковий	40	12	-28	39	37	-2
особистісний	високий	18	28	10	20	20	0
	достатній	48	64	16	44	47	3
	початковий	34	8	-26	36	33	-3

Наприкінці експерименту зафіксовано зменшення кількості майбутніх учителів початкових класів із початковим рівнем сформованості професійної мотивації до педагогічної діяльності (пізнавальний – на 21 %, потребовий – на 28 %, особистісний – на 26 %) з одночасним збільшенням кількості майбутніх учителів, у яких зафіксовано високий рівень сформованості компонентів означеної мотивації (пізнавальний – на 6 %, потребовий – на 7 %, особистісний – на 10 %).

Якісний аналіз результатів, отриманих на контрольному етапі, засвідчив значно більший відсоток студентів ЕГ порівняно з КГ зі стійкими показниками професійної мотивації та вищою навчально-пізнавальною активністю, успішністю у вирішенні педагогічних ситуацій і задач різного рівня складності із застосуванням при цьому не тривіальних, шаблонних способів вирішення, а творчого підходу.

Для підтвердження статистичної достовірності результатів експериментального дослідження було використано критерій згоди Пірсона χ^2 . Після завершення експерименту стверджуємо, що отримане розрахункове значення χ^2 (11,2095) значно вище, ніж табличне (χ^2 крит.= 5,99).

Отже, отримані результати є достовірними і дають підстави вважати, що обґрунтовані педагогічні умови, модель та методика формування професійної мотивації до педагогічної діяльності в майбутніх учителів початкових класів є ефективними.

ВИСНОВКИ

У дисертації теоретично обґрунтовано та практично розв'язано наукове завдання формування професійної мотивації до педагогічної діяльності майбутніх учителів початкових класів. Результати дослідження дають підстави зробити такі висновки:

1. На основі вивчення психолого-педагогічної та науково-методичної літератури проаналізовано проблематику дослідження, пов'язану з дефініюванням поняття «мотив», визначенням його природи, структури, узагальненням видів мотивів їх класифікації. Установлено, що професійна мотивація стає компенсаторним чинником за умов недостатнього розвитку здібностей студентів. Визначено, що в процесі освоєння професії, навчання та практичної діяльності відбувається розвиток і трансформація мотиваційної структури суб'єкта діяльності: загальні мотиви особистості трансформуються в практичні, а зі зміною рівня професіоналізму змінюється і система професійних мотивів.

Проведений аналіз проблеми формування професійної мотивації до педагогічної діяльності майбутніх учителів початкових класів дає підстави стверджувати, що вона досліджена не повною мірою. Практично відсутні наукові праці, в яких висвітлено вирішення проблеми формування професійної мотивації саме в майбутніх учителів початкових класів протягом навчання та після закінчення закладу вищої освіти, що обумовлює актуальність обраної проблематики.

2. Теоретичний аналіз психолого-педагогічних досліджень питання професійної мотивації засвідчив, що її сутність пояснюють відповідно до різних підходів, ураховуючи теорію ієрархії мотивів, розвиток особистості фахівця як внутрішніх рушійних чинників, розвиток професіоналізму й особистості, орієнтації студента та теорію діяльності.

Уточнено сутність *професійної мотивації до педагогічної діяльності майбутніх учителів початкових класів*, яку потрактовано як усвідомлене прагнення до професійної самореалізації, ефективної професійної діяльності на основі фахової самоідентифікації. Означена мотивація полягає в інтеграції спонукань, пов'язаних із навчальною та професійною діяльністю, основою якої є взаємна трансформація пізнавальних і професійних мотивів. А особистісний компонент спонукає студента до самовдосконалення та безперервного професійного розвитку.

Встановлено, що підготовка студентів у педагогічних закладах вищої освіти передбачає формування професійної мотивації в майбутніх учителів початкових класів, і цей процес відрізняється від формування професійної мотивації студентів інших ЗВО.

Професійну мотивацію до педагогічної діяльності майбутнього вчителя початкових класів розглядаємо як динамічне структурно-рівневе утворення, що відображає єдність компонентів: пізнавального, потребового, особистісного. Відповідно до компонентів визначено одноіменні критерії, а

також показники і рівні сформованості професійної мотивації (початковий, достатній, високий) та подано їх опис.

3. Результати наукового пошуку дали можливість виявити та теоретично обґрунтувати педагогічні умови формування професійної мотивації до педагогічної діяльності майбутніх учителів початкових класів, а саме: удосконалення змісту дисциплін професійно орієнтованої підготовки майбутніх учителів початкових класів; забезпечення психолого-педагогічної підтримки майбутніх учителів початкових класів у процесі їхнього професійного становлення; аксіологізація професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів у закладах вищої освіти. Реалізація педагогічних умов охоплює комплекс заходів, які передбачають доповнення змісту навчальних дисциплін та педагогічної практики, а також проведення організаційно-профілактичних заходів.

4. Розроблено структурно-функціональну модель, складниками якої є взаємопов'язані цільовий, змістовий, організаційно-діяльнісний, оцінно-результативний блоки. Доведено, що ефективність формування професійної мотивації до педагогічної діяльності в майбутніх учителів початкових класів забезпечується дотриманням визначених педагогічних умов.

Схарактеризовано методику формування професійної мотивації до педагогічної діяльності майбутніх учителів початкових класів. Вона ґрунтується на впровадженні розроблених занять із профільних дисциплін («Педагогіка», «Методика виховної роботи», «Основи педагогічної майстерності»), заходів психолого-педагогічного супроводу в процесі професійної підготовки студентів, комплексу спеціальних заходів особистісного розвитку студентів та роботи куратора, в яких системно та послідовно відображаються змістові й ціннісні особливості професійної діяльності майбутніх учителів початкових класів, формується свідоме ставлення до навчання, створюються умови, що сприяють прискоренню адаптації студентів до навчання в закладах вищої освіти. Поряд із традиційними методами навчання у вищій школі застосовуються активні та рефлексивні методи, методи залучення до майбутньої професії, методи формування, розвитку та посилення мотивації, метод проєктів.

5. Ефективність педагогічних умов формування професійної мотивації до педагогічної діяльності в майбутніх учителів початкових класів була перевірена під час експерименту. Ґрунтуючись на аналізі та узагальненні його результатів, констатовано динаміку рівнів сформованості професійної мотивації до педагогічної діяльності в студентів експериментальної групи. Унаслідок цілеспрямованого впливу респонденти ЕГ продемонстрували високі показники сформованості всіх компонентів професійної мотивації. Простежено збільшення кількості студентів із високим (від 20% до 27%) та достатнім (від 44% до 62%) рівнями сформованості професійної мотивації до педагогічної діяльності в майбутніх учителів початкових класів. Одночасно зафіксовано зменшення кількості студентів із початковим рівнем сформованості професійної мотивації.

Вірогідність отриманих результатів експериментального дослідження підтверджена методами математичної статистики, а саме: критерієм згоди Пірсона χ^2 (11,2095), що засвідчує з достовірною імовірністю в 95 % ефективність виявлених педагогічних умов та розробленої методики формування професійної мотивації до педагогічної діяльності в майбутніх учителів початкових класів.

Дослідження не вичерпує всього комплексу питань, пов'язаних із формуванням професійної мотивації в майбутніх учителів початкових класів до педагогічної діяльності. Подальше вивчення цієї проблеми потребує науково обґрунтованого пошуку нових форм і методів навчання, спрямованих на формування професійної мотивації студентів; визначення впливу рівня сформованості професійної мотивації на професійно-педагогічну діяльність випускників; забезпечення стійкості сформованої професійної мотивації після закінчення закладу вищої освіти.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, у яких опубліковано основні наукові результати дисертації:

1. Павлова О. Г. Теоретичні основи професійної мотивації до педагогічної діяльності. *Наукові записки кафедри педагогіки*. Харків, 2015. Вип. XXXVIII. С. 214–223.
2. Павлова О. Г. Зміст професійної підготовки до педагогічної діяльності вчителів початкової школи. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки*. Миколаїв, 2015. № 3 (50). С. 211–215.
3. Павлова О. Г. Психолого-педагогічний супровід як умова професійної мотивації майбутніх учителів початкової школи. *Збірник наукових праць. Педагогічні науки*. Херсон, 2017. Вип. LXXX. Том 2. С. 180–184.
4. Павлова О. Г. Розвиток професійної мотивації майбутніх учителів початкових класів як складова фахової підготовки. *Вісник Черкаського університету. Серія Педагогічні науки*. Черкаси, 2018. № 2. С. 108–114.
5. Павлова О. Г. Методика формування професійної мотивації до педагогічної діяльності у майбутніх учителів початкових класів. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. Суми, 2018. № 10 (84). С. 272–282.
6. Павлова О. Г. Професійна мотивація як педагогічна проблема. *Проблеми інженерно-педагогічної освіти*. Харків, 2018. № 61. С. 121–129.
7. Павлова О. Г. Діагностика рівня сформованості професійної мотивації до педагогічної діяльності майбутніх учителів початкових класів. *Virtus: Scientific Journal*. 2018. № 27. С. 91–93.
8. Павлова О. Г. Педагогічні умови формування професійної мотивації до педагогічної діяльності у майбутніх учителів початкових класів. *Wschodnioeuropejskie Czasopismo Naukowe*. Warszawa, 2018. № 11(39). С. 22–27.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

9. Панасенко О. Г. Проблема формування позитивної мотивації навчання молодших школярів. *Цивілізаційний поступ сучасної освіти і науки*: матеріали III науково-практичної конференції магістрів ХНПУ імені Г. С. Сковороди (Харків, 17–18 листопада 2011). Ч. II. Харків, 2011. С. 59–60.

10. Павлова О. Г. Мотивація як фактор успішності професійного навчання майбутніх вчителів. *Розвиток виховної роботи у сучасному вищому навчальному закладі: змістовні домінанти та тенденції*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Харків, 22 листопада 2016). Харків, 2016. С. 256–259.

11. Павлова О. Г. Психолого-педагогічний супровід майбутніх вчителів початкових класів. *Становлення і розвиток педагогіки*: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 16–17 лютого 2018). *Молодий вчений*. Херсон, 2018. С. 110–111.

12. Павлова О. Г. Педагогічна практика як мотиваційна складова професійної підготовки майбутнього вчителя початкових класів. *Психологія та педагогіка: необхідність впливу науки на розвиток практики в Україні*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 23–24 лютого 2018). Львів, 2018. Ч. 1. С. 55–57.

13. Павлова О. Г. Формування педагогічних цінностей у майбутніх учителів початкових класів. *Інноваційні наукові дослідження у сфері педагогічних та психологічних наук*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 4–5 травня 2018 року). Київ, 2018. С. 44–47.

14. Павлова О. Г. Проблеми професійної мотивації студентів педагогічних вищих навчальних закладів. *Педагогіка і психологія: напрями та тенденції розвитку в Україні та світі*: збірник наукових робіт учасників Міжнародної науково-практичної конференції (Одеса, 20–21 квітня 2018). Одеса, 2018. С. 79–81.

15. Павлова О. Г. Діагностика та аналіз стану сформованості професійної мотивації студентів – майбутніх учителів початкових класів: констатувальний етап педагогічного експерименту. *Актуальні проблеми підготовки сучасного педагога: теорія, історія, практика*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (Умань, 22 листопада 2018). Умань, 2018. С. 25–29.

Наукові праці, що додатково відображають наукові результати дослідження:

16. Акімова О. М., Ільїна О. О., Павлова О. Г., Потапова Н. В. Методика виховної роботи в школі: робочий зошит / за заг. ред. Т. Ф. Отрошко. Харків, 2017. 68 с.

АНОТАЦІЇ

Павлова О. Г. Педагогічні умови формування професійної мотивації до педагогічної діяльності у майбутніх учителів початкових класів. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. – Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка, Глухів, 2019.

У дисертації розв'язано актуальне наукове завдання формування професійної мотивації до педагогічної діяльності в майбутніх учителів початкових класів. У роботі проаналізовано стан розробленості означеної проблеми та аргументовано роль професійної мотивації в майбутній педагогічній діяльності вчителів початкових класів. Уточнено сутність професійної мотивації до педагогічної діяльності майбутніх учителів початкових класів та її структуру. Визначено критерії, показники та схарактеризовано рівні сформованості. Теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено ефективність педагогічних умов формування професійної мотивації до педагогічної діяльності в майбутніх учителів початкових класів. Розроблено модель та методику формування професійної мотивації до педагогічної діяльності в майбутніх учителів початкових класів.

Ключові слова: педагогічні умови, мотивація, професійна мотивація, педагогічна діяльність, майбутні вчителі початкових класів, професійна підготовка, модель формування професійної мотивації до педагогічної діяльності в майбутніх учителів початкових класів, методика формування професійної мотивації до педагогічної діяльності в майбутніх учителів початкових класів.

Павлова Е. Г. Педагогические условия формирования профессиональной мотивации к педагогической деятельности у будущих учителей начальных классов. – На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.04 – теория и методика профессионального образования. – Глуховский национальный педагогический университет имени Александра Довженко, Глухов, 2019.

Диссертация посвящена решению актуальной научной задачи – формированию профессиональной мотивации к педагогической деятельности у будущих учителей начальных классов. В работе проанализировано состояние разработанности данной проблемы и аргументирована роль профессиональной мотивации в будущей педагогической деятельности учителей начальных классов. Проведенный анализ дает основания утверждать, что данная проблема исследована не в полной мере. Также малочисленны труды, в которых отражены результаты решения проблемы формирования профессиональной мотивации именно у будущих учителей

начальных классов во время обучения и после окончания учреждения высшего образования, что обуславливает актуальность исследуемой проблематики.

Профессиональную мотивацию к педагогической деятельности будущих учителей начальных классов определяем как осознанное стремление к профессиональной самореализации, эффективной профессиональной деятельности на основе профессиональной самоидентификации.

Профессиональную мотивацию к педагогической деятельности будущего учителя начальных классов рассматриваем как динамическое структурно-уровневое образование, которое отражает единство компонентов: познавательного, потребностного, личностного. В соответствии с компонентами определены одноименные критерии, а также показатели и уровни сформированности профессиональной мотивации (начальный, достаточный, высокий) и предоставлено их описание.

В результате научного поиска определены и теоретически обоснованы педагогические условия формирования профессиональной мотивации к педагогической деятельности будущих учителей начальных классов, а именно: усовершенствование содержания дисциплин профессионально ориентированной подготовки будущих учителей начальных классов; обеспечение психолого-педагогической поддержки будущих учителей начальных классов в процессе их профессионального становления; аксиологизация профессиональной подготовки будущих учителей начальных классов в учреждениях высшего образования.

Разработана структурно-функциональная модель в виде целевого, содержательного, организационно-деятельностного, оценочно-результативного блоков. Доказано, что результативность формирования профессиональной мотивации к педагогической деятельности у будущих учителей начальных классов обеспечивается соблюдением определенных педагогических условий.

Охарактеризовано методику формирования профессиональной мотивации к педагогической деятельности будущих учителей начальных классов. Она основана на внедрении разработанных занятий по дисциплинам профильного направления («Педагогика», «Методика воспитательной работы», «Основы педагогического мастерства»), средств психолого-педагогического сопровождения в процесс профессиональной подготовки студентов, комплекса специальных мероприятий личностного развития студентов и работы куратора, в которых системно и последовательно отображаются содержательные и ценностные особенности профессиональной деятельности будущих учителей начальных классов, формируется сознательное отношение к учебе, создаются условия, способствующие ускорению адаптации студентов к обучению в учреждениях высшего образования. Реализация педагогических условий осуществляется с помощью дидактического инструментария, который содержит комплекс методов,

организационных форм и средств обучения, применение которых определяется на каждом этапе в зависимости от поставленных задач. Наряду с традиционными методами обучения в высшей школе применяются активные и рефлексивные методы, методы привлечения к будущей профессии, методы формирования, развития и усиления мотивации, метод проектов.

Эффективность процесса формирования профессиональной мотивации к педагогической деятельности у будущих учителей начальных классов обеспечивается оптимальным сочетанием педагогических условий и методики формирования, что было подтверждено в ходе проведенного исследования.

Ключевые слова: педагогические условия, мотивация, профессиональная мотивация, педагогическая деятельность, будущие учителя начальных классов, профессиональная подготовка, модель формирования профессиональной мотивации к педагогической деятельности у будущих учителей начальных классов, методика формирования профессиональной мотивации к педагогической деятельности у будущих учителей начальных классов.

Pavlova O. H. Pedagogical conditions of forming future elementary school teachers' professional motivation for pedagogical activity. – On the rights of the manuscript.

Thesis for Pedagogical Sciences Candidate Degree in Speciality 13.00.04 – Theory and Methods of Professional Education. – Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv national pedagogical university, Hlukhiv, 2019.

The thesis is devoted to solving the actual scientific task of forming future elementary school teachers' professional motivation for pedagogical activity. The state of researching the problem in educational theory and practice is analyzed. The essence and structure of future elementary school teachers' professional motivation for pedagogical activity is specified. The criteria, indicators and the levels of formed professional motivation for pedagogical activity of future elementary school teachers are characterized. The effectiveness of pedagogical conditions for the forming future elementary school teachers' professional motivation for pedagogical activity has been theoretically substantiated and experimentally verified. The model and methodology of forming future elementary school teachers' professional motivation for pedagogical activity is developed. Positive results obtained by the author testify to the effectiveness of the pedagogical conditions implemented at the formative stage.

Key words: pedagogical conditions, motivation, professional motivation, pedagogical activity, future elementary school teachers, professional training, model of forming future elementary school teachers' professional motivation for pedagogical activity, methodics of forming future elementary school teachers' professional motivation for pedagogical activity.